

ERDÉLYI GAZDA

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a gazdaközönseget, hogy az „Erdélyi Gazdasági Egylet“

Állandó Gazdasági Gépkiallítását

(Mintaraktár.)

a folyó év ősztől a belvárosba, az Erdélyi Gazdasági Egylet helyiségeivel egy épületbe, Petőfi-utca 7. szám alá helyeztük át.

Intézményünk célja: az, hogy a gazdaközönseget, minden mezőgazdasági gép és anyag szükséglete beszerzésénél támogassa és hogy jutányos ár és méltányos feltételek mellett — megbízható és szolid árukat közvetítsen.

E cél elérésére most már a megfelelő eszközök is rendelkezésünkre állanak:

1. Mintakiallításunkon a legelső rangú hazai szolid gyárak készítményei láthatók.

2. A velünk összeköttetésben álló gyári cégek közönseágünk részére a legmesszebb menő % engedményeket nyújtják.

3. Megrendelések közvetítésére külön irodánk és megfelelő szakszemélyzetünk van.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Állandó Gazdasági Gépkiallítása. 576.

Lóheremagot

vásárol a legmagasabb

napi árban

HALDEK

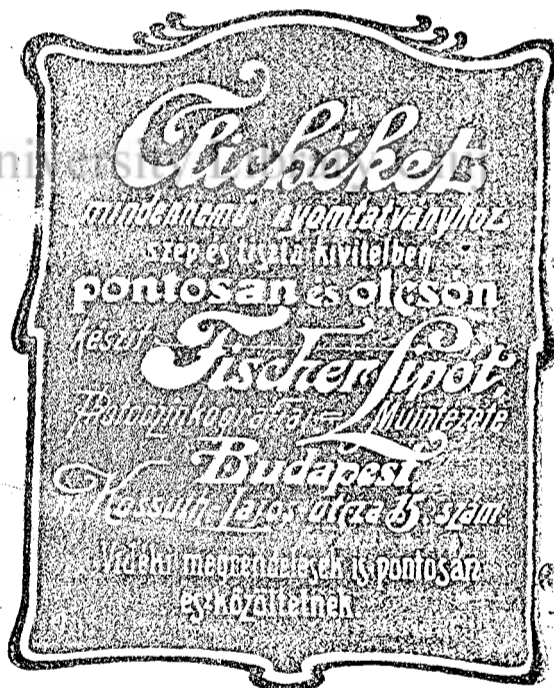
magnagykereskedése,

József főherceg ö. cs. és kir. Fensége udvari szállítója

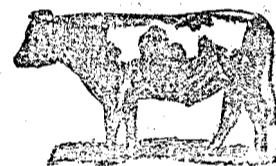
Budapest,

(926.)

Károly-körut 9. szám.

(780.)

Simmenthali
üszők

megvételre kerestetnek (12—15 drb.)

Levélbeli ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

(1005.)

Mercinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 3. sz.

Ajánlja 20 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

férfi-szabó-üzletét.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövötujdonságokat.

Ugy a helyi, mint a vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(810.)

Kitüntetve több ezüst, bronzéremmel és oklevéllel.

— Alapított 1885. — — Alapított 1885. —

Muntyán Béla

polgári és katona szabó

Kolozsvárt, Farkas-utca 8. szám.

Megrendeléseket elfogadok és a legújabb divat szerint készítek polgári, ugyszintén katonai és hivatalnoki egyenruhákat, valamint a legeredetibb izlésű magyar és díszmagyar öltönyöket.

Teljes tisztelettel

Muntyán Béla

szabó mester.

(896.)

ŐSZI és TAVASZI VETÉSRE

ajánlok

Kitünő minőségű valódi

szlavóniai kocsányos

Vető Tölgymakkot

80—85% csiraképesség szavatolása mellett.

métermázsánként és

hectóliterenként

legolcsóbb árak mellett.

Weisz Ferencz

Sziszéken

(Horvátország.)

928.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvénytársaság

LEOBERSDORF. BUDAPEST. RATIBOR.

Városi üzlet Budapest, Ferencziek tere 2.

Ajánlja :

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára őrléshez, ön-működő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és

egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákfelvonókat-, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Electromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

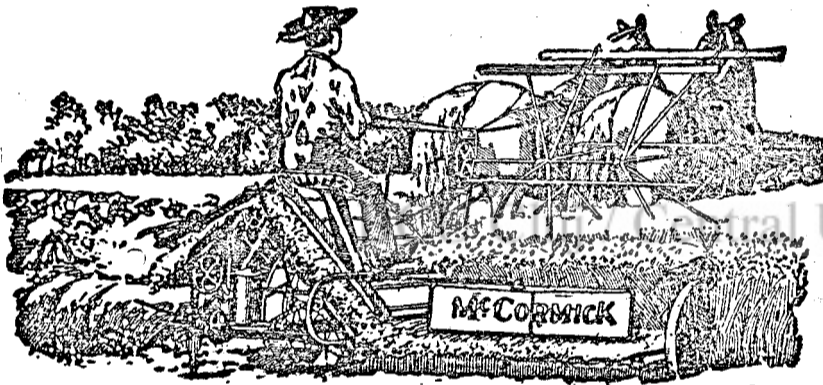
Bánki rendszerű benzin és petroleum motorokat és locomobilokat. (768.)

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 nagy díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve

Mc Cormick Harvesting Machine-Company.

(CHICAGOI ARATÓGÉPGYÁR.)

GRAND PRIX

PARIS 1900-b a n.

Kéveköti aratógép,
Fűkaszalógép,
Köszörűkészülék,

„Daisy“ marokrakó aratógép,
Szénagyújtó gereblye és
Kéveköti fonal, (859.)

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte. Olcsó tartalék-
részek óriási raktára. Tessék mintakönyvet kérni!

WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

Évi termelés
362,000 gép.

BUDAPEST,
V. ker., Váci-ut 30. sz.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak stb.
körében kitűnően bevált

„Pef“ (Porcellán-Email-Festék)

Falakon és fán porcellánszerű, mosható mázolatot ad.

Legnagyobb tisztaság. Sok évi tartósság.

Nincs por, piszok, penész a vele mázolt falakon.
Gazdasági üzemek, mint tej-, vajkezelési és sajtkezelési helyi-
ségek istállóik, gépházak, élesztőkamrák, konyhák, fürdőszobák,
klosettek stb. részére felette célszerű.

Kimerítő ajánlattal és prospektussal szívesen szolgálnak az egyedüli gyárosok.

Festékgyárak :

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

889.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.

836

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulásával 400.000— K.
Alapítványok 1268.080— •
Tartalékok 111 053'60 •

Összesen 1,779.133'60 K.

Első évi felesleg 90.349— K.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén
az ember életére különféle módokat szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díj
arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelős-
ből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok
4%-ós díjvisszatérítést nyernek.

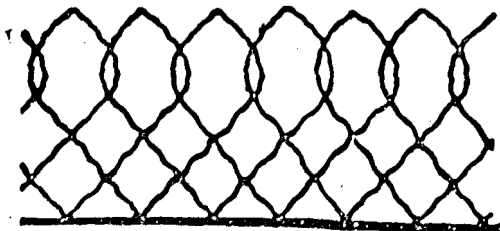
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül
vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és
felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonát és szita-áru gyára
HOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.
Telefon 439.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugy mint : kertek
erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez
való Gép-sodrony-fonatait, majorsági udvarok fo-
nattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági-
magtár és meskamra ablakok rostelyzatait, althanyo
rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók
gépekhez. Zöldre festett légy szövet, szelelő és löher-
rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatia
vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegély-
zetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekeríté-
sére. Különféle mintákban, faskerthe foglalt rosták és
sziták, ruganyos ágybetétek (mátrác), sodrony-láb
törlők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve
szolgálók. (339.)

FISCHER PÉTER és Társa

cs. és kir. udvari szállítók

mű, és kötszer-gyárosok

BUDAPESTEN.

Raktár és gyár: IV. Kossuth Lajos-utca 6.

Ajánlják mindennemű állatorvosi mű-
és kötszerrel dúsan felszerelt raktárakat,
mely mindenfélle újabb szerkezetű se-
bészti, szülészi, bonczani, patkolástani és
más állatgyógyászati czélokra szükséges
eszközöket tartalmaz.

1902. évi árjegyzéket kívánatra küldünk.

Eszközök javítása és átalakítása
is elvállaltatik. (841.)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.“ TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Kérjük a hátrálékos előfizetési díjak beküldését.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Egy kis „tanügy“, mely minket is érdekel. H.....	525
A pozsonyi mezőgazdasági kiállítás IV. Éber Ernő	526
Sertésenyésztésünk fejlődése és alapjai Nagy Imre	527
Utmutatás a gabonasziszik (Calandra granaria L.) irtására M. Kir. Rovartani Allomás	258
Fojtott fehér borok. Dr. K. G.	529
Kisebb szakközlemények.	529
Egyleti élet:	
Erdélyi Gazdasági Egylet választm. ülési meghívó	530
Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület választm. ülési meghívó	530
Vegyes közlemények	530
Hirdetések	

Egy kis „tanügy“, mely minket is érdekel.

A »Pesti Hírlap« okt. 4-iki számában Wlassics közoktatásügyi miniszternek a gazdasági ismétlő iskolákról, azok szervezéséről és tantervéről intézkedő 66,569 szám alatt kibocsátott rendeletét ismerteti »*agrár tanító*« címen és mindjárt azon kezdi, hogy »eddig nálunk még csak agrár képviselők, agrár földbirtokosok, agrár ujságírók és »agrár nép és katonaság« voltak. Most már lesznek tanítók is.«

Ebből a bevezetésből aztán mindenki láthatja, hogy az idézett ismertető közleménynek bizonyára nem »agrár ujságíró« szerzője nagy bajt lát ebben a dologban a népnevelés ügyére nézve s ki is magyarázza, hogy a könyveit és iskolát szerető tanítót mennyire elvonja és igénybe veszi ez a rendelet eredeti és tulajdonképpeni hivatásától, mert bizony ebből a rendeletről kifolyólag nagyon sok tennivalója lesz a tanítónak.

A közélet terén minden szakmánkat, foglalkozásunkat, életmódunkat érintő körülmény kell, hogy érdekeljen minket, gazdákat is s különösen az olyanok, melyek a mi munkásságunkat igénylik s erre nemcsak tért nyitnak, de azt mint hazafias kötelességet tőlünk meg is kívánják.

Nem lesz tehát érdektelen, ha az »Erdélyi Gazda« olvasó közönsége, talán úgy is mint »agrár nép és katonaság«, közelebbről megismerjük ezt a rendeletet s megértjük, hogy hová és mire vezényelnek és hogy ezt a feltevésemet mindjárt meg is indokoljam, nem az első pontját, hanem a másodikat idézem a rendeletnek, mely eképpen szól:

2. Az iskola felügyelő-bizottsága. Az iskola felett felügyelő helyi bizottságba olyan egyének választandók, akik önállóan kezelnek kisebb-nagyobb gazdaságot, tehát földbirtokosok, gazdatisztek, értelmes gazdák.

De lássuk a többit is:

1. Az iskola szervezete. Gazdasági ismétlő iskolát minden olyan község köteles állítani, ahol a lakosságnak tényleg többé földműves és legalább 40 ismétlő-tanköteles gyermek van már a községben, akkor egy év alatt azt gazdasági irányúvá kell átszervezni. Hogy a leányok a háztartásról, konyhakertészetről tanulhassanak és a női kézi munkát gyakorolhassák, számukra külön iskola állí-

tandó mindazon esetekben, ha a kétnemű gyermekek száma az 50-et meghaladja.

3. Iskola gyakorlati iránya. A tanító köteles a konyhakert egyszerűbb megmunkáltatását a tanulókkal végeztetni. A házilag elvégezhető apróbb javításokat nem szabad pénzes munkásokkal, hanem a tanulókkal végeztetni. A külön szaktanítós gazdasági iskola 4—5 évenként terménykiállítást rendez, a községi gazdák bevonásával. A gazdasági tanító kötelessége még, hogy a községi gazdák hibás eljárásait és félszégeit igyekezék megjavítani. A gazdasági tanítónő pedig a gazdaasszonyok rossz szokásait javítsa. Gazdasági tanítószövetkezeteket, ifjusági egyesületeket vagy gazdakört szervez és ezzel előmozdítja a kisgazdák szellemi és anyagi jólétét. Évenként legalább négyszer gazdasági fölolvasást tart és a fontosabb munkálatok bemutatására meghívja a gazdákat.

4. A külön szaktanítós iskola szervezete. Legalább 20 hold kiterjedésű gyakorló kerttel és megfelelő felszereléssel szervezendő. Megszabja a szervezet a szükséges épületeket, a vetési forgó általános képét, a gyakorló terület felosztását, beosztását, a szemléltető oktatáshoz való gyűjteményeket és az élő és holt-leltárba beszerzendőkre ad utasítást.

5. Az egyszerű gazdasági iskola szervezete. A helyi viszonyoktól függ a gyakorló terület nagysága. Bizottság vagy a községi előjáróság határozza meg, hogy kertészeti, gyümölcsészeti vagy szőlészeti irányú-e. A tanítási idő télen legalább 5 óra, de lehet 7 is. Nyáron 2—3 óra hetenként. A gyakorlati oktatásnál a fiúk a leányoktól felétlenül elválasztandók. Az elméleti oktatásnál csak akkor, ha legalább 60 leány van. Ha 30 olyan tanuló akad, aki nem elég készséggel ír-olvas, előkészítő osztály nyitandó.

6. A tanítók képzése. A külön szaktanítós iskolában csak az taníthat, akinek tanítói oklevele van és valamely földműves-iskolában két éves gazdasági tanfolyamot végzett. A egyszerű ismétlő-iskolában elég négyhetes gazdasági tanfolyam vagy a gyakorlati képzettség más igazolása, melynek alapján a tanfelügyelő vagy a miniszter ad jogositást a tanításra. Külön alkalmazandó szaktanítónőknek, míg rendes képzésükről nem gondoskodnak, elég a tanítónői oklevél, a munkamesternöi vagy iparitanítónői oklevél és 5 évi gyakorlati sikeres gazdálkodás igazolása.

7. Az iskolák tanterve. A tanterv a közismereti tárgyakból csak azt veszi fel, ami a nemzeti szellem és egyúttal a gazdasági iskola gyakorlati céljaival közelebbi vonatkozásban áll. Az elméleti tárgyak főképp olvasókönyvből, olvasmánytárgyalás alapján és megfelelő gyakorlattal öszekötve tanítandók. Ahol az elmélet a gyakorlattól elválaszthatatlan, ott az előbbinek meg kell előznie. A közismereti tárgyakat általában olvasókönyvből tanítják. A gyakorlati rész tanterve részletesen felsorolja a gazdasági iskolában tanítandó anyagot. A helyi viszonyok szerint azonban feljogosítja a tanítót a helyi tanterv készítésére, sőt erre kötelezi is a tanítót.

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir. udvari magkereskedése
BUDAPESTEN.

VII., Rottenbiller-utca 33. szám.

VI., Andrassy-út 23. szám.

Ajánl: téli borsót, téli
bükkönyt, pohánkát, tarló-
répamagot, biborherema-
got, mustármagot, szöszös
bükkönyt (Vicia villosa),
legelsőrendű minőségben,
a legjutányosabban.

Terményértékesítésnél ne mulassza el egyetlen gazda sem a

„MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE“

532. II.

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 31.

ajánlatát bekérni. — 1 kgrnyi minta beküldése esetén, az elérhető ár felől postafordultával tájékozás szerezhető, kívánatra sürgöny útján is. —

Egyébként osztályról-osztályra, külön a fiúk és külön a leányok gazdasági ismétlő iskoláinak megszabja a tanulni valót.

Átolvasva a rendelet eme pontjait, én úgy alkotom meg a magam véleményét felőle — és azt hiszem, hogy velem együtt minden józanul és hazafiasan gondolkozó gazdatársam is, hogy a népiskola célja is az, mint minden népiskoláé, hogy a jövő nemzedéket az életben betöltendő hivatására előkészítse, az azon való haladásra képessé tegye s azt vele megkedveltesse és — ha a népoktatás, mint ezen esetben is — tantervével gyakorlati irányt követve ott, a hol indokolva van a szükséglethez alkalmazkodik, csak céltudatos vezetését bizonyítja be.

Igaz, hogy a tanítóknak így kijelölt munkaköre részükre nem csekély önzetlenség mellett a legnagyobb mérvű ügyszertetet, hazafias buzgalmat és tudást igényel, de ha megbecsüljük a tanítóban azt, hogy »iskoláját és könyveit szeresse« mint természetes feltételeit tevékenysége sikerének, hatványozott nagybecsüléssel kell adóznunk annak a tanítónak, a ki a gazdasági ismétlő iskoláknál tevékenységét látható eredményekben majd érvényesíteni tudja és bizonyára azon gazdáknak, a kik a rendelet szerint a felügyelő-bizottságok tagjai lesznek szép, de nehéz munkájában készséggel segítő munkatársakat fog találni.

Elvégre is ha igaz az, amit mondani szoktak — pedig aligha kétségbe vonható — hogy 66-ban a porosz schulmeisterek vertek meg valakit és később franciákat is, a dolgok állapotából nálunk akár hogy forgatjuk, csak az az igazság üti ki magát, hogy az »új honfoglalók« seregének zömét a jól vezényelt »agrár nép és katonaság« kell hogy képezze s ha már most a népoktatás szervezete oda irányul, hogy ez a »nép és katonaság« kioktatva legyen, örömmel üdvözölhetjük az ilyen értelemben »agrár tanítót« is. Hadd legyen és legyen minél több!

Mint iskolagondnoksági tag, voltam én is falusi iskolalátogatóban, mely alkalommal az irás, olvasás, számvetés bemutatása után az illető tanító ur valóban remekeltette tanítványait azzal, hogy Chinának nevezetesebb városait, folyóit, hegységeit stb. el tudták mondani s a térképen megmutatni, de ha valamelyiktől azt találtam volna kérdezni, hogy az édesapja itt a »délkeleti felföldön« termel-e földjén lóherét, lucernát, búkkönyt, borsót, szóval pillangósokat és ha igen, miért jó ezeket is a málen kívül termelni? bizony ez a leendő szántóvető hazámfia kérdéseimért kinevetett volna, úgy vélekedvén, hogy: ni hát ez az ur azt sem tudja, hogy a here arravaló, hogy a

»Bodor« meg a »Pajkos« megegye — de mégis jobb a málé, mert abból én eszem puliszkát meg az édesanyám hordogatja kötény alatt, a mikor kell, Á on urhoz pálinkáért, fotogénért, gyufáért . . . vagy talán ezt se gondolta volna meg.

Pedig »ez a föld, melyen annyiszor . . .« megérdemli, hogy a kik művelik, értsék a mesterségüket! H.....

A pozsonyi mezőgazdasági kiállítás.

IV.

Reflexióim közben eljutottam immár a pozsonyi mezőgazdasági kiállítás IV. főcsoportjához, a gépek és eszközök csoportjához. Örvendve és élvezve járhattak a kiállítás látogatói a pozsonyi kiállítás gépekkel benépesített területén. Az örvendezés annak szót, hogy hazai gépiparunk fejlődéséről és előrehaladott állásáról sok ízben meggyőződhetünk, az élvezetet az is okozhatta, hogy hazai cégeink a külföldiek között is jól megállták helyüket. Persze, hogy a pozsonyi gépkiállítás is még messze mögötte maradt a német vándorkiállítások óriási és gyönyörű gépkiállításai mögött; de Szegeddel szemben a pozsonyi gépcsoport terjedelmével is, minőségével is nagy haladást tüntet föl.

Ez a haladás örvendétesen konstatálható még akkor is, ha nem számítjuk is a hazai gyárosok közé azokat a külföldieket, a kiket a hivatalos katalógus egészen helytelenül magyarországi képviselőik neve után hazaiakként tüntetett föl. Ez a helytelen elnevezés nemcsak a szereshető általános tanulás rovására, de magyar gyárosaink kárára is volt. Ha már a kiállítás intézősége a külső hatás kedvéért jónak látta a gépkiállítás nemzetköziségét megengedni, legalább arra kellett volna ügyelnie, hogy a néző és vásárló gazdaközönség ítéletében és vásárlásaiban meg ne csalódjék akkor, mikor magyar gyártmányoknak nézi és magyar gyártmányként veszi a külföldi gyárban készült, de magyarországi raktárban tartott külföldi gépet. Ennek a csalódásnak utja pedig a hivatalos katalógusból vezet ki.

A magyar gépgyárak közül sorrend szerint is, jelentősége szerint is első helyen kell kiemelnünk a Kühne Ede mosoni mezőgazdasági gépgyárát. Hazánknak ez egyik legregibb és legjobb hírnek örvendő gépgyára kiállításának terjedelmével, gazdagságával és gyönyörű elrendezésével méltó feltűnést keltett nemcsak előttünk, akik napról-napra meggyőződünk gyártmányainak kitűnőségéről, hanem a külföldi látogatók előtt is. A Kühne-kiállítás 143 tárgyat foglalt magában s az acélekéktől, boronáktól, hengerektől kezdve a kapáló gépekig és a híres »Mosoni drill« vetőgépig minden, a kis- és nagy gazdasági üzemből szükséges gépet kiállítva, részben működés közben láthattunk. De ezeken kívül is a Kühne gyártmányokat mutatja be a Frigyes főherceg pavillonjában látható teljes takarmány- és tejkamarafölszerelés motorerőre és a borászati pavillonban volt szőlőtermelési, pincészeti. stb. gépek.

A Nicholson gépgyár kiállításában érdekes újdonság volt a magasabb mezőgazdasági kultúrába illő gőzű gépek, melynek munkaké-

pessépe 12 m. hold naponként. Ezenkívül a cég általában jónak ösmert gőzmozgonyait, cséplőgépeit, vetőgépeit, szecsckavágóit, stb. is láttuk a kiállításon.

Az Első Magyar Gazdasági Gépgyár lokomobilokat, gőzcséplőszerkezeteket állított ki.

A nálunk is jól ösmert és széles körben elterjedt Kalmán-féle rosták is láthatók voltak és nagy tetszést keltettek a pozsonyi kiállításon. Hogy maguk a külföldi szakértők is nagy előismeréssel vannak irántuk, azt legjobban mutatja a »Wiener Landwirthschaftliche Zeitung« következő néhány sora: »Kalmár Zs. utóda H. M. Vásárhelyről kitűnő szerkezetű és kiválóan jó munkát végző gabonatisztító, különösen saját találmányu gabona, heremag- és répamag-tisztító rostákat állított ki. A gabonarosták nagy kelendőségnek örvendenek és a legjobb hírűek. Ez a cég, főleg ami a vetőmagtisztító rostákat illeti, egyike a legversenyképesebbeknek.«

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyára a jeleséghez méltóan volt képviselve a gépkiállításon. A szén-, fa- és szalmatüzelésre berendezett lokomobilok, a legújabb szerkezetű, fából és vasból való kazalozó elevátorok már az ország nagyon sok helyen dicsérik önmagukat. A kiállított »Millenium« aratógép, a fűkaszálogép, a resiczai ekék ennek a cégnek kitűnőnek elősmert gyártmányai.

Elektromotorokat állított ki a pozsonyi Villamossági Társaság, dynamogépeket és elektromos motorokat a Magyar Schuckert művek, kitűnő mérlegeket a közmert Fairbanks mérleggyár, Zwerg és Ringeisen mérleggyárosok, Schember hidmérleggyár. Borászati eszközök, Geitner és Rausch, praktikus szerkezetű borsajtókat Szilágyi és Diskant Miskolcra, különféle gazdasági gépeket Weiser nagykanizsai, Perl és társa vág-szeredi gépgyárosok, különféle szivattyúkat a budapesti szivattyú és gépgyár r. t. (ezelőtt Walser Ferenc) Seltenhoffer Frigyes és fiai gépgyár, stb.

Mikor így szemlét tartottunk a jobbnáljobb magyar gépgyárosok szebbnél-szebb kiállításai fölött, ne csudálkozzék senki, hogy a külföldi gyárak kiállításaiával rövidebben fogunk végezni. A Clayton és Shultleworth gyár régi jóhírű cséplőgépi felszereléseim kívül (s ezek közt az 50 éves első magyar gőzcséplőlokomobil) különféle kisebb gazdasági gépeket is mutatott be, az oberurseli motorgyár benzin- és spirituslokomobilokat, a prozniczi gazd. gépgyár gőz-gázmotorait, répa- és szecsckavágóit állította ki. Kállay Lajos üzemből mutatta be az általa képviselt gyár besinlokomobiljait, melyeknek működése érdekelte a gazdaközönséget. Hofherr és Schrantz lokomobilokat, cséplőgépet, új szerkezetű szalmakihányóval, járgányt, rostát, vetőgépet, szecsckavágót, stb. állított ki. Bächer Rudolf ekéi, Melichár Ferenc vetőgépei, valamint a Propper Samu által képviselt Sack gyár ekéi persze itt is méltóan illeszkedtek bele a kiállítás keretébe. Külföldi aratógépeknél még mindig az amerikaiak domináltak. Mc. Cormick, The Johnston Harvester, »Deering« praktikus szerkezetűkkel és kiváló anyagjukkal itt is föltűntek. Borászati eszközökből itt a Mayfarth kiállítása említendő föl.

A gépek kiállításának csoportjában kell fölemlitenünk a tejjgazdasági eszközök kiállít-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

tását is. A két év óta tejszövetkezetek és magántejgazdaságok berendezésével nagyban foglalkozó *Fehér Miklós* gépgyár r. t. külön pavillonban gazdag és szép kiállítással vett részt a kiállításon. Látható volt ott egy teljes gőzüzemre berendezett és 2—3000 liter tej földolgozására szükséges tejgazdasági berendezés üzemben, egy kézi hajtásra alkalmazott 5—700 l. re való berendezés ugyancsak üzemben, különféle tejgazdasági gépek és eszközök, melyekből nagy tetszést arattak a „Melotte“ és „Siegena“ tejfőzőgépek, szecskavágók, amerikai rendszerű kis répvágók, stb., melyek mind igazolták azt, hogy ez a cég teljes jogosultsággal versenyezhet már most is az e szakmába tartozó külföldi cégekkel. Az *Alfa Separator* r. t. ugyancsak működésben mutatott be egy gépüzemű teljes tejgazdasági berendezést hűtőgéppel, különféle tejgazdasági gépeket és eszközöket és ónozott bádgedényeket.

A pozsonyi gépkiállítás legjelentősebb tanulsága mindenestre az volt, hogy szemléltető összehasonlítás s a tényleges működés alapján győződhetünk meg a gazdák arról, hogy a magyar gépipar legtöbb igényüket ki tudja elégíteni. A magyar mezőgazdasági gépipar néhány évtizede gyönyörűen kifejlődött s most már a magyar gazdákon a sor, hogy a további fejlődés alapját annak biztosítsa. Sajnos, hogy még nem minden gazda jött ennek a szükségességre a tudatára. Hiszen csak a napokban olvashattuk, hogy az aradkerületi iparfelügyelő a következőket jelentette fölöttes hatóságának:

„... Sajátszerű tapasztalat mutatkozik még a kerületben az irányban is, hogy idegen ajku és idegen nemzetiségű vidéken inkább követelik a magyar eredetű cséplőgépeket és előnybe helyezik az idegen gyártmányokkal szemben, míg magyarok a vidékeken az utóbbiak terjednek leginkább.

Ugylátszik, a gépvásárló közönség tudatára ébredt annak, hogy a hazai kazángyáraink a külföldiekkel szemben kiállják a versenyt, sőt azok nagy részét túl is szárnyalják.

Szinte hihetetlen, hogy ezen általánosan ismert tényt éppen legnagyobb uradalmaink nem hajlandók észrevenni és konzervatívizmusból ragaszkodnak az angol eredetű mezőgazdasági gépekhez...

És tudjuk jól, hogy a többi iparfelügyelő az ország egyéb vidékeiről is küldhetne ilyen jelentéseket. De ennek most már meg kell változnia.

Nem foglalkozom az V. főcsoporttal, mely hangzatos címe dacára is egészen kiesik nemcsak a mezőgazdasági kiállítás, de a mezőgazdaság köréből is. Az V. főcsoport címe „*Házi és mezőgazdasági iparok kiállítása*“ volt, de az minden volt, csak ez nem. Véső, kárpitos, fogtechnikus, ténykép, könyvkötészeti, műépítészeti, bádgos, esernyő, szabó, paplanos és fűzőmunka az volt bővében, s a pozsonyi meg bécsi iparosok és gyárak talán jó üzleteket is csináltak a sokadalom alkalmából; de csudálkozva kérdezhettük magunktól: hogyan tehették erre a bazárra a „házi és mezőgazdasági“ jelzőket, mikor abban az, ami házi volt, nem volt mezőgazdasági ipar, ami mezőgazdasági volt, az nem volt házi ipar.

De hát ne az elégedetlenség legyen utolsó szavunk. A kiállítás ott, a hol volt, szép volt; mindazzal, ami benne volt, érdekes és tanulmányos volt.

Eber Ernő.

Sertésenyésztésünk fejlődése és alapjai.

A globus majdnem minden részében elterjedt a sertés. Az ember izletes húsa és zsírja miatt vitte magával, de vannak népek, (zsidók, mohamedánok) kiknek vallásuk tiltja a sertés hús használatát. A sertés erdeinkben, Ázsiában és észak Afrikában vadon is előfordul. A vadsertést megszelídíteni nem nehéz, de viszont a szelíd sertés is könnyen elvadul. Minhogy a posványos nedves helyeket kedveli, ezért némelyek tisztátalannak tartják a sertést, holott ép a tisztasági szempontból hőmpolyög bele abba, hogy az, a heves véralkotása által kiizadt s bőrre rakodott tisztátalan anyagokat megszáradás után magáról eltávolítsa.

Hazánkban a legrégebb sertésfajta, a mely állítólag már a honfoglaláskor itten találtatott a „*bakonyi*“ sertés, a melynek forgalmi kiszállítása volt Ausztriába s valószínűleg így nyerte a „*Bakonier*“ elnevezést. Ezen fajta sertés a vértés körül le a Drávaig volt legfőképpen elterjedve változó alakulásokban. Jellege: hosszú fej, középnagyságú fül (a melyeknél fel álló irányú volt), a nyak elegendő erős s az élen gyakran hegedű alakú, marjától kezdve a ponty háta s elég hosszú fara lejtős, a szűgy közép szélességű és mélységű. A lábak fent, főleg a sodarak husosak, teltek, de aránylag hosszúak. Sertészetük a háton sűrűbb és élesebb, mint a többi részein s a hullámos szőrözet a továbbfejlődésnél mutakozó a mi a „*kondorszörű*“ vér felvevésének a jele.

Mi a szőr színezetére vonatkozik, vidékenként eltérő volt, mert barnasak, ondosok, vörhenyesek mellett túlnyomólag az ordasba átmenő szőke szín volt az uralkodó. Hízóképessége egészen megfelelő. jó ízű hússal s jól eltartható szalonnával. Ezen faj szaporasága a nyugoti faj rokonainál kisebb volt, mert, 5—7 nél többet átlagban nem fiadzott. A kondor fajta sertés ezen fajúra lényegesen átalakítólag hatott s igen nehéz volna ma a határozott eredeti jelleget feltalálni.

Egy másik fajta sertés országunk északkeleti felében tenyésztetett s az előbbinek alaktani tekintetében rokona, a mely *Szalontai* néven csaknem Romániával határos megyéig volt elterjedve. A szalontai fajtát jellegezte a nagytest, fejének arcéle, közép hosszú nyak és hát, arányos szélességű és lejtős far, hosszú törzs laposdallokkal, lapocái és koncai husosok, közepes hosszú végtagok, erős csontozat, hullámos sertészet, a mely a verestől a sötétbarnáig váltakozó színnel. Hízóképessége lassu, habár inkább hust, mint zsirt termelt eltartható jó szalonnával. Húsa rostos és szálkás volt, melynélfogva külföldön nem kedveltetett.

Ezen fajra is átalakítólag hatott a kondorsertés. Az utolsó tiszta szalontai vér fenntartása a kisbéri magy. kir. állami ménésbirtok egyik gazdaságában telepitetett meg, a mivel az céloztatott, hogy ezen fajta javítások olyan vidékek számára, a melyek legelőjüknél fogva zsirfajták tenyésztésére kevésbé alkalmasok, de a birtok mellék jövedelmének istápolására megfelelő husfajta sertések hozassanak a piacra. A szalontai sertések az erdei s valamint a tarlólegelőt némi jó takarmány mellett jól értékesítették. Az egészségügy iránt se volt kifogás, mert az orbáncnak is eléggé ellent álltak s mindazonáltal megfelelő eredményt nem hozott a tenyésztés

eredménye, mert szálkás, goromba husok miatt az igényesebb piacokon mellőztettek. Végleges megszűnését okozta ezen fajta megszünésének az, hogy habár Berkschire kanokkal is kereszteztettek, de beütvén a gümőkör, teljesen tiszta azonos faj nem volt található, a vér felfrissítésére.

Az egykori Lengyelországból is származtak be régebben hezánk északkeleti részébe sertésfajták, a melyek a már ottani honos fajokat némileg átalakították. Ottan két sertésfaj volt elterjedve, u. m. a „nagy fülű“ nagy lengyel disznó és „kis fülű“ disznó. A kis fülű lengyel sertés középnagyságú fajták közé sorolandó, található ugyan nagyobbak, de sokkal több a kisebb állat, melyek a mostoha. felnevelés miatt nem nőttek ki magukat. Szőrözetük elegendő sűrű hullámos szalaktól áll, de sohase göndör, szine kesely, vannak ugyan barnák, sőt tarkák is találhatóak. Ezen sertésajták elég szapora, 8—10-et is ellik, habár e tekintetben fölül áll a nagy fülű lengyel sertés. Legelésre kitartó, jól keres, nem fárad és edzett.

Szerbiából importáltatott régebben hazánkba egy sertésfajta, a mely huzamosabb gondos tenyésztés folytán vetette meg alapját az annyira kedvelt kondorsertés tenyésztésének. A kondorsertés származási őshazája határozottan nem tudható s nem is állítható az, hogy önmagából fejlődött volna, hanem legvalószínűbb az, miszerint több fajtának az igen régen multban történt keveredéséből alakult s az eredeti otthon viszonyainak hosszú időn át történt befolyása által nyerte alakját az igen változó hőmérsékleti nagy különbözethez fogva nyerte azon szőrözetét, mely a mai jellegéhez tartozik s a mi képesíti arra, hogy nyáron rövid, sima szőrözetével a meleget is kiállja, télen pedig a sűrű kondor szőrözetével a hideg iránt nem érzékeny.

Volt idő, a mikor a kondorsertést vagy mangalicát a mongolok sertésének vették, mig némelyek chinai eredetűnek mondják. Legvalószínűbb azon általános megállapodás, hogy ezen sertés alaktanilag az indiai, román és európai vadsertéstől eredő fajták között áll, most mindezekből van benne valami hasonlatosság, de teljes határozottsággal egyikhez sem lehet csoportosítani. A kondorsertésünk a középnagyságúakhoz sorozható s ha fordul is elő egyes helyeken a nagyság tekintetében lényegesebb eltérés, az a kiválás, felnevelés és ápolás értékére irható. *Küllemtani leírása*: a fej testéhez viszonyítva nem nagy s hizottan kicsinek látszik, s tudvalevőleg azok a legjobb tenyészetek, melyekben a fej aránymeretei kisebbednek. Vannak ugyan olyan tenyészetek, a melyekben a fej arc-orri része (ormányrés) elnyult, de ezek nem is oly finomak, mint az előbbieik. A tarkó közepmagas, a mi turásra jobban képesíti az állatot. A fülek inkább előre s félig hajlottan állanak, középnagyságúak s apró szőröcsigákkal borítottak. Az oldalt lekonyuló, valamint a szálkás szőrrel benőtt fülű állatokat nem becsülik. Szemekben a szemhéjszélek, valamint a szempillák fekete szőrűek, a keselyszemhéju vagy szempillájuk selejteztetnek. Az állkapocák elég erősek s hizás alatt jól megrakodnak, a torokjárat bő. Az ormányrésze a fejnek egyenes, a kanokéi erőteljes; a felhajló ormányrészzsel bíró állatok nem kedveltetnek, mert az ugynevezett „szuszkák“ ilyenek szoktak lenni. A nyak szabályosan indul ki a fej-

Mindenemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugyint: esontliszt és ásványi **superfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu **superfoszfátok** és **chilisalétrom** a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám, a hová a rendelések és mindenemű kérdézősködések intézendők.

Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

ből s a fej szélességével arányos s oldalai kissé domborúba hajlik. Hibás a hajtott nyak-élű s ha a nyakoldalok a tarkó alatt s a fültőnél behorpadók s általában a hosszú és keskeny nyakállás. A törzs a gondos tenyésztés folytán javult, a ponty állást a vízszintes irány váltja fel. A far ritkán csapott s a dinnyefar állás általánossá lett. A jó hizékony fajtáknál a fark kevésbé konkordott, hanem inkább gazdagon bojtolt. Az oldalak jól fejlettek, a has hengeres, az emse csecsbimbói száma rendszeren 10, de a jó tenyészetekben malacok száma 5—6 nál többre nem megy. A lábak állása javult, a törzshöz arányos, némely tenyészetekben, talán az apaállatok hiányos megválasztása folytán a test bátulyának túlnövekedése tapasztalható, de ez lassankint elenyésző hibának tekinthető. Az első lábak szabályosak és erősek s a vékony csüd elég szilárd arra, hogy a szépen kibizott nehéz sertést elbirja. A körmök elég szilárdak, jól képzettek, mely képessé teszi ezen sertést a keményebb talaju legelők használatára is. A bőr a kellőleg nevelteknél lágy és bő s az ilyenek hizékonyak s hamar javulnak. A papírszerű bőrrrel bírók ritkák s az ilyenek a takarmányt kevésbé értékesítik. Fontos tényező a jobb kellekek megítélésénél a szőrözöt, ami minél sűrűbb és puhább, annál jobb; a melyeknek nyakán és hátán kemény serték vannak, magállatnak nem való. A kondorsertés szívós, erős, de mégis eléggé mozgékony, már a hizálás elején lomhábbá válik s ez jó tulajdonának középpontja, mert nem futkároz s ennél fogva nem fogyaszt a megszerzett test anyagából, ami által szalonna és hájasodásnak képződése segítettik elő.

A szín tekintetében eltérők ugyan a nézetek, de ez általános szakvélemény oda concludál, hogy ezen fajta valódi tiszta tenyészete általában szőke. Ezen színnek vannak árnyalatai, mint a nagyon szőke, világos, sötét, hamvas, sb. de ezeket csakis a helyi életfeltételek hozzák létre. A pirosba, rozsdásba játszó nem tiszta eredetűek, azok a veres, vagy fekete magalica keresztezéseinek eredményei. A kondorsertés *hizóképességét* a legpontosabb ellenőrzés mellett a kőbányai nagy hizaldában — többszöri kísérletek után állapították meg, mely szerint kitűnt az, hogy a jobb tenyészetekből oda felvett állatok egy kiló testsúly gyarapodása 5.75 kiló tengerivel beérett és pedig igen csekély % volt olyan, a mely teljes kihizási fokot el nem ért. Általában a kondor mangalica hizóképessége egészen megnyugtatónak mondható s átlagos adatok szerint leülés után a következő számok vehetők alapul:

	minimum	maximum	átlag
vágósúly	82.9%	88.7%	84.8%
nyers hús	34.9 "	28.6 "	30.0 "
" szalonna	52.3 "	57.9 "	56.8 "
" hárj	9.5 "	10.2 "	9.7 "
" bélzsir	1.9 "	3.1 "	2.5 "

Átlagéletre veszteség 14.6%

T a r t a l o m
a szalonnában a hajában

zsir	78.8%	92.0%
kötszövetesváz	8.2 "	1.5 "
viz	8.8 "	5.2 "
hamu	5.0 "	1.3 "

A szalonna kioltvasztásának eredménye:

	minimum	maximum	átlag
zsir	74.6%	86.2%	81.5%
tőpörtő	190 "	60 "	10.4 "
vesztéséviz	6.2 "	7.0 "	8.0 "

Hazánk leglényegesebb sertésfajtája termelési tételeiből méltán kitűnik az, hogy az ország legészakibb részeinek kivételével a Kárpátokon belül széles mértékben meghonosodása érdemeinek méltó elismerését jelzi. Akkor, a midőn a szalonna és zsirfélék ára csökkent, de a husfélék s főleg a füstölt, pácolt áruk főleg városokon keresettek, akkor úgy a kereskedők, mint a hentesek a *husfajta* sertések tenyésztése mellett emeltek hangot. Ezen kérdés sok gazdát azon elhatározásra vitt, hogy kondorsertését a hustermelő fajtákkal iparkodott kicserélni. Ily alapon kerültek hazánkba a *lápserterek* meg az angol *yorkshirei* fajták. Ezen sertésekkel a kísérlet nagyon is gyarlón sikerült, mert a legjobb tarlón is a sertések nem kerestek s leromlottak, télen pedig a fiartatóban a kopasz szőrű kocák alig, hogy meg nem fagytak s a malacok jelentékeny része el is pusztult. A növendék malacok tengerivel tartva is — a várt eredmény elmaradt.

Nagy Imre

(Folytatjuk.)

Utmutatás

a gabonasziszik (Calandra granaria L.) irtására.

A gabonasziszik (egyed vidéken zsuzsok, árpazsuzsok, magtári zsuzsok is, tudományosan néven Calandra granaria Linné) kis és karcos termetű, hosszú fejű bogár, melynek hosszúsága 3—4 mm. Testszíne sötétbarna. E bogár csak a magtárakban él. Lassu járásu és repülni nem tud, mert szárnyfedője alul a repülő szárnya egészen hiányzik. Zavarás esetén álhalottat színlel, de azután egy két perc múlva ismét megmozdul.

A gabonasziszik az egyes gabonaszemekben fejlődik, még pedig leginkább a buza, az árpa, a rozs és a kukoricában, — a zabban már ritkábban. Azonban csakis a magtárban elhelyezett magvakban, lábon álló gabonában nem. A nősténye petéit úgy rakja a szemekbe, hogy rajtuk hosszúra nyulott fejével, (ormányával) elébb kis lyukat fur, azután megfordul és petéjét a furott lyukba tojja. A gabonasziszik lárvája fehér színű és csak rágószerve barnás színű; teste formátlan és igen ráncos; lába nincs. Egész kifejlődöttségéig a szem belsejében éri el és lisztes belsejével táplálkozik is, benne bábozódik és a gabonaszemet csak akkor hagyja el, hogyha már teljesen kifejlődött, azaz mikor már bogárrá vált.

Kártétele abból áll, hogy valamint a kifejlődött bogár, úgy a lárvája is a gabona-szem belsejét annyira kirágja, hogy annak csak a kordája, héja marad meg. Minthogy pedig a zsiszik teljes kifejlődéséhez körülbelül 40—50 nap szükséges s egy nősténye 36—60 petét tojhatik és továbbá, minthogy a bogár fejlődése egyes melegebb fekvésű magtárban majdnem egész éven át fönakadás nélkül folyik, vagy télen legfeljebb két-három hónapig szünetel, azért könnyen érthetővé válik, hogy e bogár rövid idő alatt mirént szaporodik el néha olyan tömegesen és mért tesz oly nagy kárt a gabonában. Figyelmet érdemel az is, hogy a zsiszik tömegesen csak a zúgokban felhalmozott szemetes gabonában szokott szaporodni s innen

húzódik át a magtárban lévő tiszta gabonagarmadákba, melyekbe tovább szaporodik. Egyáltalán szereti a nyugalmat és sötétséget!

A gabonasziszik ellen való sikeres védekezésnél figyelembe veendő mozzanatok a következők:

1. Hogy a gabonasziszik a gazda, vagy gabonakereskedő magtárában el ne szaporodhassék, szükséges, hogy a magtár mindig tiszta legyen. Ez oknál fogva fel kell használni minden alkalmat, hogy valahányszor a magtár kiürül, annak összes zugai (lépcsőaljja, a faburkolat belseje, vakablaka, e támasztó oszlop alja, a padló, a faburkolat s a mestergerendák repedései) kisöpörtessenek, minden maghulladék szemetestől onnan kitakaritassék; általában vigyázni kell, hogy a magtár e helyein semmiféle maghulladék, vagy piszok hosszabb ideig meg ne hagyassék.

2. Magtárban tehát szemét hulladékot (rostaalját, söpredéket, ocsut) egy fél napig sem szabad hagyni, hanem a felgyülemelő hulladékot onan rögtön el kell távolítani s vagy erősen égő tűzben el kell égetni, vagy trágyalébe kell fojtani, hogy a zsiszik belőle ki ne mászhassék. A hol az efféle mag baromfi etetésre szolgál, azt olyan helyen kell tartani, hogy az esetleg benn élő zsiszik a magtárba vissza ne juthasson.

3. A hol az alapos takarításnak egyszerű való végrehajtása nem volna lehetséges, mert például a magtár (nagy gazdaságban, vagy gabona nagy kereskedőnél) egészen sohasem üres, ott a takarítást úgy kell beosztani, hogy a magtár egyes helyei akkor takarításnak ki, a mikor az lehetséges, de úgy, hogy ilyen módon az egész magtár havonként legalább egyszer alapos takarítás alá jusson.

4. A takarítás (kisöprés) megkönnyítése végett szükséges, hogy a magtár padlójának, faburkolatának minden egyes hézaga olyan anyaggal tapasztassék be, mely fele-, (vagy nagyobb) részben marha-, (tehén-, vagy ökör-) trágyából és fele (vagy kisebb) részben jól gyurható (ragadós) anyagból készült. Hogy e tapasztás annál jobban oda ragadjon, szükséges, hogy a tapasztás munkája előtt a tapasztandó részek megnedvesítettessenek.

5. Hogy a *tiszta* (például új) gabona meg ne zsiszikesedjék, okvetlenül szükséges, hogy az gyakran hetenként legalább egyszer kevertessék (lapátoltassék), mert a gyakran megbolygatott gabonában a zsiszik nem marad meg.

6. A *zsiszikes gabonát* a gabonaszisziktől akként kell megtisztítani, hogy azt elébb olyan szemű réstán megrostáljuk, a melynek szövete a gabonasziszik kihull ugyan, de a mag szem nem. Rostálás közben vigyázni kell, hogy a zsiszik a megrostált gabonába ismét vissza ne húzódhassék. Minthogy pedig a megrostált gabonába a rostálás ellenére egy-két zsiszik még benn maradhat, azért szükséges, hogy a kirostált és garmadába hányt gabona felülete, de leginkább a fallal érintkező része, rongyokkal, zsákokkal. — ha rendelkezésre állanak — juhbőrös bundákkal, len-, vagy kender-kóccal betakaritassék, melyekbe a garmadából menekő zsiszik behúzódik. Az ilyen helyen meghúzódt zsisziket aztán 7—8 óra, de legkésőbb egy nap múlva zsákosztól-rongyostól együtt a magtárból ki kell vinni és olyan helyen kirázni, ahol az összesepeperhető és tűzön vagy forró vízben megsemmisíthető. Ez az utóbbi eljárás (lapátolás és zsákkal való

BUDAPEST,
V. Nádor-utca 2.

Fodor József butorgyáros

cs. és kir. udvari szállító
kárpitós és diszitó.

KOLOZSVÁR,
Szentegyház-utca 6.
(Status-palota.)

Kolozsvárt, Szentegyház-utcai raktáiraiban állandóan nagy választék saját műhelyemben készült izléses és szolid kivitelű ebédli, háló, szalon, férfi és leány szoba berendezésekből, a legegyszerűbbtől a legdíszesebb kivitelig.

Teljes lakásberendezések vállalata rajzok szerint is, szigorúan stilszerű kivitelben.

Lelkiismeretes kiszolgálás.

Mérsékelt szabott árak.

922.

betakarás) megismétlendő ötször-hatszor, míg a gabona teljesen meg nem tisztul. Azután mint a tiszta gabona, hetenként egyszer lapátolandó.

7. Hogy pedig a gabonasziszik magtári csapással ne válják, legfőbb szabály az, hogy a magtár gyakran szellőztessék és mindig a legnagyobb tisztaságban tartassék.

8. Ismeretlen helyről, vagy gazdaságból érkező gabonát, vagy gabona-szállításhoz való zsákot a magtárba csak akkor szabad bevinni, ha benne gabonasziszik nincs és ha azt magtáron kívül előbb gondosan kirázták.

9. A magtárt, vagy a zsiszikes gabonát mérgekkel fertőtleníteni nem szabad.

10. A gabona nem csak a gazdasági magtárban zsiszikesedhetik meg, hanem a gabonakereskedők magtáraiban is. Ez oknál fogva a gabonakereskedőnek szintén ügyelni kell, hogy a magtára, gabonapincéje, vagy ha hajóban tartja a gabonát, akkor hajója mindig tiszta legyen a gabonaszisziktól és elengedhetlenül szükséges, hogy ezeket a helyiségeket úgy takarítsa ki, mint a gazda a magtárját.

11. Zsiszikes gabonát ne vásároljon, mert ezzel csak a bajt növelné.

12. Mind a gazdának, mind a gabonakereskedőnek azért is szükséges, hogy a gabonáját a zsisziktól mindig tisztán tartsa, mert a vasuti és dunai szállító vállalatok a zsiszikes gabonát felsőbb rendelet folytán szállításra nem vállalhatják és követelniük kell, hogy a feladó a zsiszikes gabona küldeményét saját költségén előbb a zsisziktól gondosan kitisztítsa (egyszer, vagy ha szükséges, többször kirostáltassa).

13. A magán vállalatok gabonaszállító-hajóira szintén az áll, a mi a rendes magtárakra: ezeket is mindig tisztán kell tartani, és valahányszor kiürülnek, mindannyiszor a legalaposabban kitakarítandók. Ilyen hajóban gabonahulladékot, rostaalját tartani sohasem tanácsos.

14. A gabonasziszikkal (*Calandra granaria*) nem szabad össze tévesztetni a lencse-, vagy borsó-zsisziket (*Bruchus lentis*, *Br. pisorum*, vagy *Mylabris lentis*, *M. pisorum* s más fajokat). Ez utóbbiak csak a hüvelyes vetemények magvaiban élnek, melyeket már a mezőn fejlődésük elején fertőznek meg, gabonfélékben nem élnek. Ellenben a gabonasziszik csak a gabonafélékben él, ezeket csak a magtárakban lepi el; de hüvelyesek magvaiban nem él soha sem.

M. Kir. Rovartani Állomás.

Fojtott fehér borok.

Minden szüretkor nagy a kereslet édesen szállítható must iránt. Tekintettel arra, hogy a magyarországi szüret rendszeren 1—2 héttel előzi meg az ausztriai szüretet, termelőink és kereskedőink élénk forgalmat csinálhatnak ugynevezett fojtott borokkal, vagyis olyan musttal, melynek erjedését a szállítás tartamára megakasztják.

Az ilyen mustok szállítása mindaddig különféle nehézségekbe ütközött, egyrészt, mert termelőink nem tudták, hogy az ilyen mustot melyik szőlőből nyerhetik legjobban, azonfelül pedig nem értettek az erjedés megakasztásához és a szállítás mikénti módjához. A legnagyobb akadályt eddig az osztrák élelmiszer-törvény okozta, mely szerint a borban megengedett kénes savnak maximális határszámát 0.008 grammban állapították meg. Bécsből szerzett értesülésünk szerint azonban, a minisztérium ezen intézkedést megváltoztatta és a kénes sav eddigi határszámát a más országokban megállapított lényegesen nagyobb számmal fogják felcserélni.

Jó fojtott bort csakis teljesen érett szőlőből kaphatunk. Ennek az itálnak jellemző tulajdonsága az édeskés volta és az, hogy a kóstolásnál alig érez az ember savanyúságot; mindakét tulajdonság a legjobban csakis teljesen érett szőlőnek felhasználása által jön létre. Tekintettel arra, hogy egyrészt arra kell néznünk, hogy ilyen borokat minél korábban

szállíthassunk, másrészt pedig arra is hogy ezeket csakis teljesen érett szőlőből készítsük, legcélszerűbb, ha fojtott borokat, korán erő fehér levű, piros szőlőből készítünk. Az elkészítés módja igen könnyű. A legfontosabb, hogy a préselés által nyert must erjedését megakasztjuk. A préselést annál kisebb erővel kell eszközölni, minél gyengébbek a szőlőszemek, mert ki kell kerülni a szőlőhéj szétzuzódását, amely oenocyanint tartalmaz, ami megfesthetné a mustot. Közönséges présreléssel is végezhetjük ezt, de leghelyesebben olyan szerkezetű szőlődarálóval, amely sem a magot, sem a héjat nem töri össze, továbbá taposással. Így kevesebb, de jobb mustot kapunk, mint a présnél. A megmaradandó törköly, amelyben még nagyon sok lé van, más bornak vörösrre festésénél felhasználható. A préselés vagy taposás által nyert fehér mustot tizenkét óráig hagyjuk a kádakban, azután kénessavval sterilizáljuk azt a hordóba töltés alkalmával és így a bor megőrzi cukor tartalmát. Ez a fojtott bor. A sterilizálás a következőképpen eszközölhető: Minden hordót megkénezzük, azután 30 liter mustot bele öntünk, a hordót elzárjuk és igen erősen felrázzuk, erre újabban töltünk bele mustot s ezt addig ismétljük, míg a hordó egészen megtelt. Hogy tehát a kénezés rendbe menjen, el kell fujni a képeződő szén-savat a folyadék felületéről.

Ezt a hosszadalmas eljárást meglehetősen rövidíteni a következő képező készülék alkalmazásával. Ezen készülék egy felállított hordó, amelynek felsőfeneké kivan véve, ezen hordóban a szájnylás fölötti részben, egymástól 40—50 centiméterre két, kis kerek lyukkal ellátott feneket teszünk. A hordó aljába csapot verünk és a hordó tetejére egy széles nyílású fémrostát erősítünk. A csapnyíláson egy távolabb elhelyezett kis plékálya csövet vezetjük be s a kályhában meggyújtjuk a kén. Mialatt a kén gázok a kén lyukas fenékdeshán áthatolnak, ez a kén-savval keletkezett keletkező. Erre az alsócsapon és csővezetékén eljut a must a befogadására szánt hordóba. Ahoz, hogy az erjedést 8 napra megakasztjuk, 3—4 gr.-ként kell elégetni hektoliterenként.

A fojtott borok hordókban vagy tartálykocsikban is szállíthatók, de nem szabad az illető tartályokat teljesen megtölteni. Hogy az utközben netán képeződő szén-sav elillanjon, a hordó dugójába kis lyukat furunk, melybe szalmaszálat teszünk, de helyesebb tartálynyílását egy kis szeleppel ellátni, mely a szén-sav nyomására kinyílik és annak kibo sá tása után újból elzáródik. Így a szén-sav elillanhat, a bor mégis teljesen el van zárva a levegőtől és nincs eltávozásnak kitéve.

Dr. K. G.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Gumóalaku kinővések a repce és káposzta törzsén.** Gyakran láthatunk a repce törzsén gumóalaku kinővéseket és egyszerűsített azt is észlelhetjük, hogy az ilyen repcenövény, a többihez képest, a növényen hátramaradást mutat.

Ezen gumók egy az ormányosok rendéhez tartozó bogártól, a *ceutorhynchus sulcicollis* Payk-tól erednek.

A bogár mintegy 3 millimeter hosszú, sötétfekete, úgy, hogy fénye alig van s alsó részén sűrű, a felsőn pedig ritkább szőrrel fedett. Megjelenik tavaszszal s egész nyár derekúig és pedig kétségbeesztő sűrűségben lepi úgy a veteményezett, mint a vadon tenyésző keresztvirágok rendjét, repcét, retket, káposztát, kelt stb.

Maga a bogár azonban nem ártalmas a növényzetnek, melyet meglep, hanem ártalmas az általa. Ormányával ugyanis lyukat fur a levélkorona alatt s minden lyukba egy-egy potót rak, a melyből csakhamar kikelnek a lábnyelki és hat millimeter hosszúra megnövő álcák, melyek folyton ide-oda mozogva

s maguk körül a növényi részt fogyasztva, a száron gumókat turnak, a melyek félgömbö alakot vesznek föl s oly szélesek lesznek idővel, mint maga a szár. A gomó domború fala, miközben a gumó növekszik, mindig vékonyabb és vékonyabb lesz, mindaddig, míg az álca azt aratástáján át nem furja. Ekkor a vájt lyukon kibúvik és siet a föld alá, bebábozni. Ez részint akkor történik meg, midőn a repce lábán áll, részint pedig akkor, midőn már csak a növény csutkája maradt aratás után a tarlón.

A retkek és káposztaneműekben ezen gumók, a melyek az egyes növényeket, egyet-egyét néha 5—6 egyszerre, megtámadják, kivált ha finomabb fajuk, igen nagy kárt okoznak, mert az egész meglepett növény elhal; azonban a repcének kevésbé ártanak s növényükben eleinte visszamaradt tövek csakhamar utoléri az egészségeket s meghozzák majdnem ugyanazon termést mint emezek.

A kártékony állatokat pusztítani nem lehet és elszaporodását gátolhatja csak meg a gazda és pedig akként, hogy a megtámadott retket és káposztát mind kitépi s barmaival felelteti, avagy még inkább tövén megégeti. Mielőtt még a lárvák megukat a gumókon keresztülragják és a földben beálcáznak.

A repce-földet, hol a növényeket a gumók ellepték, hiába szántják akár milyen mélyen és akárhányszor fel, az nem használ, mert hiszen ezáltal a hábobok a földből nem lehet kipusztítani; hanem igenis, használ az, ha a repcetarlót azonnal az aratás után felfogaszuk többszörösen s a csutkákat összegyűjtve felegetjük, mert így legalább is afelől lehetünk biztosak, hogy mindazon lárvák, a melyek még az aratás előtt gumófészükéből ki nem furtak magukat, elpusztulnak. K. Ö.

+ **A kazánkö lerakódásának meggátolása.** Gazdasági, de különösen cséplőgépek kazánjainál, a kazánkö lerakódása igen sok idővesztést okoz nemcsak azért, hogy a kazánnak minduntalan való tisztítását teszi szükségessé, hanem az által is, hogy a lerakódott kőréteg a gőzfejlesztését állandóan hátráltatja. Ezenfelül igen nagy a megtakarítási anyagban is az olyan kazánoknál, amelyekben a kőképződés nem rakódik le.

Oly vidékeken, ahol folyóvíz nincs s a kutviz nagyon meszes és magnéziumos, a kazánkölerakodás oly gyors, hogy sem gáztényekivonat, sem burgonya nem használ a kazánkö ellen, ha akármilyen mennyiségben dobáljuk is azt a kazánba, már pedig tudvalevőleg ez a két szer a legalkalmasabb a kazánkö lerakódásának ha nem is meggátolására, de legalább a lerakódás késleltetésére.

Van azonban egy módszer, a melylyel a kazánkö képződést teljesen meg lehet gátolni, úgy annyira, hogy egy-egy cséplőgép kazánja az egész munkaidő alatt nem szorul tisztításra.

Az eljárás csak látszólag költséges, de relative nem, mert két idény alatt, időben és fűtő anyagban a berendezés teljesen kifizette magát, sőt rövidebb idő alatt is oly helyen, ahol a tisztított vizet nemcsak a saját, hanem valamely közeli szomszédunk kazánja részére is értékesíthetjük.

A víz tisztítására egy, vagy esetleg nagyobb mérvű vízhasználat esetén két tartály szükséges, a melynek nagysága tetszőleges, azonban magassága kell, hogy egy méter és negyven centiméter legyen és a fenéktől 18 centiméternyire levezető csővel kell ellátni, ezenkívül bármily egyszerű keverő készüléket alkalmazunk bele.

Ezen edényben a vizet oly magas fokra hevítjük, a melyenre csak lehet és közben folytonosan keverjük mindaddig, míg abba mártott lakmusz papiros 15—20 másodpercig képes megtartani a beártás után eredeti színét csak azután változtatja azt kékre. Ha ezt elértük, akkor forró vízben feloldott szódát öntünk az edénybe, a mely még a vízben lévő mészes és magnézium részeket abból teljesen kiválasztja. Ha már most a vizet kihűlni

és nyugodtan állni hagyjuk egyideig, akkor minden olyan rész, a mely abban kazánképződésre alkalmas volt, az edény fenekére ülededik s a tiszta vizet, a levezető csövön át egy mélyebben fekvő kádba bocsájthatjuk le avagy direkte táplálhatjuk vele a kazánt.

A tisztító tartányok anyaga lehet egészen közönséges, régi kazánlemez; a tartány felső része természetesen nyitott. Legjobb, ha a tartányt a mosókönyhához hasonló épített vagy domboldalba ásott avagy sárból rakott tüzelőhely fölé állítjuk. Az ily módon tisztított viznek semmi része sem rakódik a kazán falaira, a víz a kazánban soha sem habzik, a gőzfejlesztés belőle könnyebb, a gőz soha sem savanyu. * K. Ö.

Háztartás.

+ **A szappanfőzés módja.** Másfél kiló faggyura félkiló lugkövet és 4 liter vizet számítunk. A víz felében hagyjuk a zsirt és a lugkövet egy óra hosszat főni. Lassanként hozzá töltjük aztán a többi vizet. Végre, ha már egy ideig főtt, még fél vagy háromnegyed kiló sót, aszerint, mennyi az egész anyag, teszünk bele, hogy a lug elváljon a szappantól. Hogy ki ne fusson a fazékból a szappan, még edy kevés vizet teszünk hozzá. Ha teljesen kihült, felvágjuk és megszáritjuk. Egy másik módja a szappanfőzésnek a következő: 1 kiló faggyúhoz fél kiló lugkövet teszünk. A zsiradékot felolvasszjuk, aztán leveszszük a fazekat és folytonos keverés közben hozzá öntjük a lugkövet. Miután a szappant körülbelül egy óra hosszat kevertük, egy erős, jól összeillesztett ládába töltjük és egy épen olyan nagy, sima deszkával lenyomjuk. A deszkára valami nehezéket kell tenni. Másnap reggel darabokba lesz fűrészelve. Ha a zsir nagyon forró, úgy tovább kell keverni; amint az anyag kezd sűrűsödni, mindjárt beletöltjük a ládába, mert megmerevedik és így nem lehet lepréselni.

+ **Mustár készítése.** Főzzünk szüretkor 15 decilitert a legjobb mustból egy edénybe, habozzuk gyakran le. Addig forralandó a must míg felig befőtte magát. Előbb vegyünk 30 dekagramm mustármagot, törjük finomra, szitáljuk és keverjük jól a befőtt musthoz, töltjük kis üvegekbe, dugaszoljuk jól be. A palackok tetejét pecsétviaszkkal bevonjuk. Ezen mustár hűvös helyen egy évig is eláll.

+ **Káposzta besavanyítása.** Vegyünk jó kemény káposztafejeket, tisztítsuk meg, vágjuk ki a torzsáit, vagdáljuk a káposztagyálusal finomra, az összevágott káposztát kendőkre széjjelhintjük és gyengén megsózzuk. Ezután a káposztáshordóba tesszük, melyet előbb jól kilugozunk. A hordót pincében ászokra állítjuk. A káposzta hordóbarakása következőképpen történik: a hordó fenekére egész káposztaleveleket rakunk, erre egy réteg só jön, csak ezután tesszük az első réteg gyalult káposztát, mely ismét sóval hintendő be, adjunk bele továbbá tetszés szerint fenyőmagot, köménymagot aszalt borsót és birsalmát. Minden réteget főzőfával beleszorítunk; az egyes rétegek közé kis, kemény káposztafejet rakhatunk, melyeknek torzsáit kivágjuk és az ily támadt rést sóval megtöltjük; továbbá egész káposztaleveleket. Már most betakarjuk tiszta vászon rongyokkal a káposztát, erre beleillő derzkat teszünk és nehéz kövekkel megrakjuk. A káposzta erjedésnek indul; a fölülálló víz három hét múlva megsavanyodik és habot hajt fölfelé. Most már jó a káposzta. A zavaros vizet kimerítjük és kendővel kimártogatjuk, de a nélkül, hogy a köveket és deszkákat eltávolítsunk. Ezután mindent elveszünk, a káposzta felszínét lemossuk, hogy minden tisztátalanságot eltávolítsunk, tegyük a káposzta felső rétegét egy dézsába, hogy egy hétre elég legyen, a többi káposzta ismét úgy, mint előbb betakarassék, ha a nehezéket rá tesszük, öntsünk annyi tiszta vizet rá, hogy fölül álljon. A káposzta tisztántartása és gyakori friss vízzel való felöntése lehetővé teszi, hogy mindaddig jó káposztával bírhatunk, míg megint új terem. E. a.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” igazgató-választmánya 1902. évi október hó 14-én, (kedden) d. u. 3. órákor — *Petőfi-utca 7. szám alatti helyiségében* — ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

Tárgyak:

1. Julius 24-i és szept. 11-i választmányi ülések jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Jelentés az egylet pénztárának július, augusztus és szeptember havi forgalmáról.
3. Jelentés a telek-parcellázásról.
4. Folyó ügyek.
5. Ülés napjáig beérkező tárgyak.
6. Esetleges indítványok.

Meghívó.

Az **Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület** választmányi ülésének helyét ezúttal, a Mátyás király szoborleleplezési ünnepélyére s az azon hazarészünk minden vidékéről résztvevők nagy számára való tekintettel **Kolozsvárra** tettük s az E. G. E. ülés-termében (*Petőfi-utca 7. szám, I. emelet*) tartjuk meg. Számolva azonban azzal a körülménnyel, hogy az ünnepség első napján a szállásszerzés nehézséggel járna, hogy tagjaink a gyűlésen való megjelenésben gátolva ne legyenek, annak idejét *f. hó 13-án, délelőtti 10 órára* határoztuk meg. A gyűlés tárgyainak fontosságára tekintettel a tagok szíves megjelenését kérjük.

Tárgysorozat:

1. Jelentés a pénztár állásáról.
2. Jelentés a belépett tagok számáról.
3. Jelentés az egyesületi képviseltesekről.
4. A tagok gyűjtésének szervezése.
5. Jelentés a gazdatiszti nyugdíj ügyében.
6. Az alapszabályok megerősítésének ügye.
7. Beérkezett kérvények elintézése.
8. Ülés napjáig beérkezett tárgyak és indítványok.

Az elnökség.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetés megrendelés minden száma legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

Értesítés.

Tisztelettel értesítjük a gazdaközöniséget, hogy az „**Erdélyi Gazdasági Egylet**”

Állandó Gazdasági Gépkiallítását

(Mintaraktár.)

a folyó év őszétől a **belvárosba**, az Erdélyi Gazdasági Egylet helyiségeivel egy épületbe, *Petőfi-utca 7. szám alá* helyeztük át.

Folyó hó 12-én lesz Kolozsvárt a **Mátyás király szobor leleplezési ünnepélye**.

13-án délelőtt az **Erdélyrészi Gazdatiszti Egylet választmányi ülése** és

14-én az **Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató-választmányi ülése**.

E három nap valamelyikére T. cimed is valószínűleg bejövén, tisztelettel felkérjük, hogy ez alkalommal **Állandó Gazdasági Gépkiallításunkat** (Petőfi-utca 7. szám) is megtekinteni és bármely gazdasági gép, eszköz, anyag vagy cikkben való szükségletét, esetleg intézményünk útján megrendelni méltóztassék.

Intézményünk célja: az, hogy a gazdaközöniséget, minden mezőgazdasági gép és anyag szükséglete beszerzésénél támogassa és hogy jutányos ár és méltányos feltételek mellett — megbízható és szolid árukat közvetítsen.

E cél elérésére most már a megfelelő eszközök is rendelkezésünkre állanak:

1. Mintakiállításunkon a legelső rangú hazai szolid gyárak készítményei láthatók.

2. A velünk összeköttetésben álló gyári cégek közöniségünk részére a legmesszebbmenő % engedményeket nyújtják.

3. Megrendelések közvetítésére külön irodánk és megfelelő szak-személyzetünk van. Kolozsvárt, 1902. október hó 8 án.

Kiváló tisztelettel:

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Állandó Gazdasági Gépkiallítása.

Fodor Ferenc,
üzl. igazg.

Tokaji László,
ügyv. igazg.

— **A gazdasági szakismeretek terjesztése.** Darányi földmivelésügyi miniszter a gazdasági szakismeretek terjesztése érdekében 1898 óta nem kevesebb, mint 1,155.000 darab könyvet hozott forgalomba, a melyek közt a szőlőműveléssel, fanemesítéssel, kertészettel 50—50.000 darab foglalkozik, 25.000 a bor- és mustkezeléssel, 34.000 a szénkénegezéssel. Különösen kapósak a rovtartani állomás utasításai. Több, mint 100.000 darab ily fajta könyv van forgalomban. A földmivelésügyi miniszter könyvkiadványai felköltötték a gazdakban a szakirodalom szeretetét. Érdekelt helyen arról értesítenek, hogy mostanában a gazdák sokkal több gazdasági könyvet vásárolnak, a mi mindenestre örvendetes jelenség.

— **Tenyészbikák eladása.** A gazdaközöniséget érdekli, hogy a bábolnai ménesbirtok szimmenthali szarvasmarhatenyésztéséből 15 darab tuberkulinra nem reagáló tenyészbika és 8 darab muraközi igásló október 20-án a kisbábolnai majorban, nyilvános árverésen el fog adatni.

— **Gazdák tanulmányútja.** A Szolnok-dobokamegyei Gazdasági Egylet e hó 10-én **Szemmáry József** vezetésével gazdasági tanulmányútat rendez. Megtekintik az algyógyi földmives-iskolát s néhány nagyobb erdélyi birtokot. A kirándulásra 50 kisgazda jelentkezett.

— **Az őszi remondázás.** A vármegyei lótenyésztési bizottságok elnökei fölhívják a gazdaközöniséget, hogy a mennyiben a katonaság részére alkalmas lovak vannak és azokat eladás végett nem jelentették be, eladási szándékukat és a helyet, a hol a lovak vannak, sürgősen jelentsék be, a mennyiben az őszi remondázás az egész országban nagyjából még ebben a hónapban meg fog ejtetni.

— **Lópatkolási kurzus.** Nagyváradon lópatkolási kurzus nyílt meg e hó 6-án. A kurzusra 30 kovácsmestert vettek föl. A kurzust Suppyni Ödön állategészségügyi felügyelő vezeti.

— **Gazdasági kamarák Franciaországban.** A francia kormány törvényjavaslatot nyújtott be a gazdasági kamarák szervezéséről és a legelső országos gazdatanács újjászervezéséről. Ezen törvényjavaslat rendelkezéseit a következőkben lehet röviden egybefoglalni. Minden kerületben, arrondissementban alakul egy mezőgazdasági kamara, melynek hivatása gazdasági ügyekben véleményt, tanácsot adni. Választásra jogosultak: 1. azok a földbirtokosok valamint bérlők, kik maguk gazdálkodnak; 2. gazdasági munkások, kik a lakhely tekintetében a törvény által megkívánt feltételeknek megfelelnek; 3. a gazdasági iskola tanítótöbbsége s az elemi iskolák igazgatói; 4. azok a földbirtokosok is, kik nem maguk gazdálkodnak. A bérlőknek csak cselekvő választóképeségük van. Választói jogát mindenki csak 25-ik életévénél betöltése után gyakorolhatja; a kamarába csak az választható be, ki 30-ik életévét betöltötte. Így akarja a törvény biztosítani, hogy csak gyakorlatilag képezett gazdák s munkások legyenek azok, kik véleményt adnak gazdasági ügyekben. A megbízás hat esztendeig tart, de minden három évben a tagok fele kiválik s helyettük mások választatnak. Évenként kétszer tart a kamara rendes ülést, de ezenkívül a tagok egyharmadának kívánságára rendkívüli ülést kell tartani. A mezőgazdasági kamaráknak jogukban van

bárminő mezőgazdasági kérdésben véleményt adni s a földművelésügyi miniszterium bármikor kikérheti a kamara véleményét, sőt némely esetben a miniszterium erre köteles is. A kamarák nagyon sok kedvezményben részesülnek, hogy fontos hivatásuknak annál könnyebben eleget tehessenek. A legfelsőbb országos gazdatanács évenként egy rendes ülést tart s esetleg több rendkívülit; tagjai a 90 járás (departement) egy-egy képviselője, a kormány által kinevezett 30 s 10 állandó megbízott. Kebeléből egy 20 tagból álló bizottságot választ.

— **Az ideai komlótermés.** Az ideai komlótermésről idáig nem volt megbízható becslésünk. A kereskedelmi körök magasra, a gazdák talán tulságosan alacsonyra is becsülték. Most, hogy a komlószüret jóformán mindenütt bevégeződött, sokkal jobban tájékozódhatunk a terméseredményekről. A nürnbergi „Brauer und Hopfenzeitung” az ideai termést a következőképp becsüli:

Németország termése mennyiségre és minőségre jó közepes, amennyiben meghaladja az átlagot. Csehország termése gyenge közép; minőségre jó. Ausztria többi tartományaiban és Magyarországon a termés közepes. Európában többi komlótermelő államaiban a termés gyenge közepes. Anglia termése határozottan gyenge és mintegy 300.000 mázsával csekélyebb a tavalyinál. Így tehát nagy behozatalra lesz szükség. Az északamerikai Egyesült Államok termése szintén a közepen alóli.

Az összes komlótermést a következő táblázat tünteti fel:

	1901-ben	1902-ben
	mmázsákban	
Németországban	270.000	530.000
Ausztria és Magyarország	288.000	208.000
Belgium és Hollandiában	100.000	60.000
Franciaországban	50.000	35.000
Oroszországban	80.000	60.000
Európa kontinensén	788.000	893.000
Angliában	350.000	300.000
Amerikában	450.000	369.000
Ausztráliában	16.000	16.000
Angliában és más világ-részekben	1.016.000	685.000
Világtermés 30 kilós mázsákban	1.804.000	1.578.000

Míg tehát Európa kontinensén 100.000 métermázsával több termést, Anglia és Amerikában 330.000 mázsával kevesebb és így az ideai termés 230.000 mázsával volna csekélyebb a tavalyinál. Az idén tehát az európai kontinens meglehetősen nagy mennyiséget exportálhat, míg Anglia nagy importra szorul. Hogy mekkora lesz ezen import, attól függ, mekkorék Anglia készletei és mennyit szállíthat Amerikából. A sörgyárosok nézete szerint az ideai termés bőven fogja fedezni a szükségletet. Tekintettel azonban arra, hogy az elmúlt hónapban Nürnbergben Anglia részére tömeges mennyiségű komlót vásároltak és hogy Amerika nem sokat exportálhat, valószínű, hogy a

kontinens termésének feleslege biztos elhelyezést talál Angliában és így tartósan szilárd, esetleg emelkedő komlóárakra számíthatunk.

— **Olajnövények termelése.** A Komárom-megyei Gazdasági Egylet értesítőjében olvassuk: A győri olajgyár tulajdonosai — Kohn Adolf és társa — hivatalozással arra, hogy évenként 1000 vaggont túlhaladó nyersterményre van szükségük, kijelentették, hogy a repce- és lenmagtermelést tőlük telhetőleg előmozdítani akarják, első sorban oly módon, hogy a szükséges vetőmagot, repcét sifogástalan és elsőrendű minőségben a termelőknek rendelkezésükre bocsátják, azután pedig az új termés átvételét a legelőnyösebb felvételek mellett hajlandók teljesíteni. A midőn az olajgyár ezen kijelentéseit szívesen hozzuk gazdatársaink tudomására, egyben felelőtjük, hogy eredeti orosz lenmag kedvező árban egyesületünk — vagy Füredi Lajos lentermelési vándortanár útján, lakik: Budapest, VI., Felsőerdősor 12. sz. 2. ajtó — is beszerezhető. Vármegyénk nagy vidékén megfelelő kultúra mellett a len kiválóan jól diszlik, azért a gabonaművek olcsó árának némi ellensúlyozására ajánlatos annak termelésére, ott, ahol indokolva van, nagyobb figyelmet fordítani, az által kettős cél volna elérhető, részben a len termése adna megfelelő jövedelmet, részben pedig a len a kalászkornak — tehát gabonaműveknek jó előveteményül szolgálván, azok terméshozama is fokozható. Olaj- és ipar, valamint takarmánynövények termelésének bevonásával kivetkőzik gazdaságunk az egyoldalúság jellegéből, a mi a jövedelmezőséget illetően feltétlenül csak előnyös lehet. Ha nem sikerül az egyik, sikerül a másik termény és a gazda nincs annak hitéve, hogy miként az egyoldalú gabona termelése mellett, sajnos, elég gyakran megtörténik, ugy szólván semmi jövedelmet se lánson fáradságos munkája és küzdelme után.

— **Az agrár takarékpénztár részvénytársaság Maros-Vásárhelyt** (befizetett alaptőke egy millió korona) jelzálogkölsönt nyújt telekkönyvezett birtokra úgy első, mint második helyre is. A kölcsönkérvényben, mely bélyegmentesen, egyszerű levélben nyújtandó be, megjelölendő, hogy a kölcsöntkerő mely összegben és hány évre kívánja a kölcsönt felvenni. Melléklendők: 1. Hitelesített legújabb teljes telekkönyvi másolat 2. Hitelesített kataszteri birtokiv (a feladó kitüntetésével) 3. Azonososság bizonyítvány és esetleg más okiratok is, melynek a birtok értéknek megállapításánál irányadók lehetnek (pl. becslések, adókönyvek, adóveteli, bérleti szerződések, biztosítási kötvények stb.) Ha az intézet szükségesnek tartja, vagy a kölcsöntkerő fél a tényleges érték megállapítása céljából kívánja, hogy a birtokot az intézet saját becsülete által megbecsülteti — melyeket a fél előlegezik tartozik — igen mrsékelték. Törlesztéses jelzálog kölcsönöket ad 50 évig terjedhető törlesztéssel. A fél évenként előre fizetendő annuitásban úgy a kamatok, mint a kezelési és törlesztési hányad is befoglaltatik. A kölcsönvevő fizet ez idő szerint évi annuitás fejében kamat és tőkétörlesztéssel együtt: 30 éves kölcsönnél 6.80% — 7% ig. 50 éves kölcsönnél 5.75% — 6% ig. Az elszámolási árfolyam az idő szerint 97 — 98%.

— **Pef (porcellán-emailfesték.)** Szakkörökben már rég tisztába jötték azzal, hogy mily rendkívül előnyös a mezőgazdasági üzemekben a szorgos tisztaság és tetszetős külső fenntartása, szóval a falaknak oly mázolósa, mely minden követelménynek, tisztaság, tartósság és szépség tekintetében megfelel. A Lutz-féle Pef (porcellán-emailfesték) ben e feltételek szerencsésen egyesülnek, minthogy e gyártmány egy porcellánszerű, kemény, sima és tartós mázat ad, mely mindenkor könnyen lemosható. A Pef ezért a vele mázolt helyiségek leggyorsabb módon való tisztántartását teszi lehetővé és megakadályozza por, piszok, penész, zsír, stb. lerakódását.

Hogy egy ily Pef-máz a mezőgazdasági üzemek tejjgazdaságaiban, sajt- és vajkészítő-helyiségekben, élesztőkamrákban, gépházakban, istállóknak, mosó- és főzőkonyhákban, folyósókban, fürdőszobákban, klozetekben stb. kitűnő szolgálatokat tesz, kiemelni nem szükséges és az előttünk fekvő elismerő nyilatkozatok uradalmak, mezőgazdasági üzemek, földbirtokosok, szeszgyárak köréből szintén igazolják, miszerint ily Pef-mázolat teljesen méltó jó hírnevére.

Azt hisszük, hogy t. olvasóink érdekeit szolgáljuk, ha ezen Lutz Ede és Társa pozsonyi festékgyárosok által előállított festékre különösen figyelmet fordítjuk. 889. I.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁRTT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD.**

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os Záloglevélkölsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék, nagyobb városokban fekvő házakra 42 ½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknál évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42 ½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdőléryeszi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyeresémműkötvények

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

„Si and Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Jroda: Budapest, V., Balthory-utca 4.

Syár: Budapest, V., Petneházy-utca 6/8.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Jehenészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 500 első díj!!!

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegy által.

A legesélydúsabb sorsjáték a mi m. kir. osztályorsjátékunk.

110.000 orsjegyre **55.000** pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000.000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény à 400.000, 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000, 67 à 5000, 3 à 3000, 437 à 2000, 803 à 1000, 1528 à 500, 140 à 300. 34450 à 200, 4850 à 170, 4850 à 130, 100 à 100, 4350 à 80, 3350 à 40. Összesen:

14.459.000 korona, azaz **Tizennégy millió 459.000** korona.

SZERENCSENAPTÁR.

Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Aug.	Szeptember	Október	November	December
1 979 2 6567 3 25325 4 37423 5 38969 6 51622 7 56320 8 65657 9 67166 10 75925 11 83058 12 89301 13 103613 14 109908 15 92669 16 981 17 8461 18 26232 19 38145 20 40150 21 51623 22 58092 23 65661 24 67168 25 79747 26 83171 27 89319 28 109614 29 109909 30 92671 31 2877	1 858 2 26277 3 88151 4 42261 5 51634 6 58015 7 65674 8 67169 9 79754 10 83213 11 89352 12 109615 13 109910 14 92672 15 2882 16 5573 17 26296 18 38156 19 42273 20 52316 21 58018 22 65677 23 67176 24 79760 25 83263 26 91379 27 109616 28 109911 29 109618 30 109913 31 92721	1 92702 2 10461 3 3059 4 26297 5 38181 6 42578 7 52507 8 60018 9 65851 10 67188 11 79770 12 83277 13 91387 14 109617 15 109912 16 92714 17 8067 18 10157 19 32702 20 46373 21 52320 22 58211 23 65821 24 74324 25 84915 26 91399 27 109620 28 109915 29 109622 30 92767 31 92721	1 4074 2 12307 3 35317 4 38191 5 41398 6 46399 7 52541 8 64412 9 74327 10 80632 11 83281 12 92287 13 109621 14 109916 15 92744 16 4077 17 10473 18 34196 19 38193 20 46373 21 52500 22 64423 23 65825 24 74324 25 84915 26 91399 27 109621 28 109917 29 92789 30 92767 31 5482	1 4081 2 12307 3 35317 4 38191 5 41398 6 46399 7 52541 8 64412 9 74327 10 80632 11 83281 12 92287 13 109621 14 109916 15 92744 16 4077 17 10473 18 34196 19 38193 20 46373 21 52500 22 64423 23 65825 24 74324 25 84915 26 91399 27 109621 28 109917 29 92789 30 92767 31 5482	1 17328 2 35347 3 38222 4 48032 5 52566 6 64412 7 65830 8 74357 9 81169 10 83519 11 109603 12 109623 13 109918 14 92773 15 5490 16 17316 17 35393 18 38238 19 48057 20 52600 21 64463 22 65847 23 74366 24 81177 25 83748 26 109604 27 109901 28 93402 29 92799 30 6121 31 19816	1 17310 2 35363 3 38233 4 48057 5 53090 6 64459 7 65848 8 74363 9 81172 10 83668 11 109603 12 109623 13 109920 14 92755 15 6109 16 17780 17 35393 18 38238 19 48059 20 53100 21 64466 22 65852 23 74382 24 81177 25 83748 26 109606 27 109905 28 93402 29 92799 30 6121 31 19816	1 36161 2 38259 3 48558 4 53707 5 53090 6 64463 7 65883 8 74380 9 81172 10 83776 11 109904 12 109920 13 93408 14 6311 15 37404 16 38920 17 51380 18 55194 19 64170 20 66005 21 75901 22 80906 23 83839 24 109610 25 109905 26 109925 27 93420 28 6318 29 20995 30 37412 31 36467	1 38911 2 51367 3 51388 4 53717 5 64467 6 66003 7 74390 8 83829 9 83776 10 109904 11 109924 12 93408 13 6323 14 24273 15 37422 16 38950 17 51392 18 56314 19 64500 20 66005 21 75915 22 80906 23 83839 24 109612 25 109907 26 109925 27 93420 28 6318 29 20995 30 37412 31 36467	1 85944 2 51388 3 56301 4 64475 5 66009 6 75914 7 86589 8 83852 9 109611 10 109906 11 92659 12 93121 13 6323 14 24273 15 37422 16 38950 17 51392 18 56314 19 64500 20 66005 21 75915 22 80906 23 83839 24 109612 25 109907 26 109925 27 93420 28 6318 29 20995 30 37412 31 36467	1 95395 2 96134 3 96604 4 96610 5 96621 6 96624 7 96633 8 96638 9 96639 10 96617 11 96550 12 109315 13 109308 14 109614 15 109607 16 109606 17 109921 18 109914 19 109911 20 109922 21 109912 22 109604 23 109913 24 109923 25 109609 26 109914 27 109911 28 109915 29 109921 30 109925 31 109611	

Mikor van születésnapom?

Mindenki kísérje meg szerencsésjét a születésnapjára feljegyzett számmal. Ezen naptárban az év minden egyes napjára más szám van feljegyezve, melyek postafordulattal megrendelés esetén nálunk kaphatók, úgy hogy bárki kiválaszhatja saját számát.

Ha időközben e szám elfogyott volna, hasonlót küldünk.

Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I. osztály eredeti sorsjegyek tervszerű betéjei a következők:

egy nyolcad (1/8) frt — 75 vagy 1.50 korona egy negyed (1/4) frt 1.50 vagy 3.— korona
" fél (1/2) frt 3.— " 6.— " " egész (1) frt 6.— " 12.— "

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összegnek postautalványon való előzetes beküldése ellenében megküldjük Hivatalos tervezet díjtalanul. Megbizásokat kérünk azonnal, de legkésőbb

f. é. október hó 19-ig

hozánk bizalommal beküldeni.

FIÓKOK:

V., Váci-körút 4.
Museum-körút 11.
Erzsébet-körút 54.

TÖRÖK A. és Tsa

BANKHÁZA.

BUDAPEST, VI., Teréz-körút 46/a.

Legnagyobb osztályorsjáték-üzlet hazánkban.

Sok és igen nagy nyereményt fizettünk ki nagyrabecsiült vevőinknek és pedig rövid idő alatt kilenc millió koronánál többet.

Megrendelő levél levágandó. T. TÖRÖK A. és Tsa bankházának, Budapest.

Ezzel megrendelek a m. kir. szab. osztályorsjáték I. osztályához darab eredeti osztályorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt.

A korona összeg utánveendő. utalvánnyal küldöm. mellékelve bankjegyekben (bélyegekbén). A nem kiv nt törlendő.

Pontos cím:

Tőkebefektetési biztosítás

garantált 4%-os kamatozással.

A legújabb biztosítási mód melyet

a New-York életbiztosítási társaság

a világ legrégebb és legnagyobb nemzetközi életbiztosító társasága léptetett életbe.

ÉVI DIJ 21 élettől 40-ik évig minden 1000 korona után 65 korona. 20 év múlva minden biztosított 1000 korona után k. b. 2000 korona készpénzt; vagy

élethossziglani életjáradékot

évenként minden biztosított 1000 kor. után K. 127.64; vagy vegyesen készpénz és életjáradékot

Dijfizetés megszűnése esetén a befizetett összeg tőkésítettik.

Bővebb felvilágosítást:

ÉBER JENŐ erdélyrészi titkár, Kolozsvár, Rákócy-út 42. szám nyújt, a hova képviselőlet iránti kérvények is intézendők.

Agrár takarékpénztár részv.-társaság Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett részvénytőke egy millió korona.

Üzletköre kiterjed a bank és takarékpénztári ügyletek minden ágára.

1. Jelzálog-kölcsönöket nyújt földbirtokra első (és esetleg második) helyen való bekebelezés mellett:

a) 15 — 20 évi tartamra a tőke félévenkénti részletekben való visszafizetése mellett, 600 koronától kezdve,

b) törlesztő kölcsönöket 50 évig terjedhetőre a tőkét és kamatot is magában foglaló félévi annuitások ellenében.

2. Leszámitól 6 hónapi lejáratig terjedhető váltókat betáblázás mellett vagy a nélkül.

3. Elfogad takarékpénztári betéteket könyvecskékre vagy folyó számlára és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.

4. Lombárd kölcsönöket nyújt tőzsdén jegyzett értékpapírokra.

5. Bizományi üzleteket eszközöl, kifizetéseket és beszedéseket teljesíti a bel- és külföld bármely jelentékenyebb piacára. Vásárol és elad értékpapírokat, külföldi váltókat és pénzeket. Elfogad letéteket megőrzés végett.

6. Képviseli az 1831-ik év óta fennálló legnagyobb biztosító intézetet a Triesti Általános Biztosító Társaságot (Assesurationi Generali) és eszközöl tűz-, jég-, élet- és baleset, valamint betörés elleni biztosításokat a legolcsóbb díjak mellett.

Az Agrár Takarékpénztárnak Nyárad-Szerodában és Erdő-Szent-Györgyön is van fiókintézete.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

KIS HIRDETESEK.

Levélbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.

Ezen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozódásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület hirdetései:

Állást keresők:

1. Okleveles gazdatiszt 12 évi gyakorlati működéssel, aki a gazdasági üzem minden ágában, különösen pedig az állattenyésztésben kiválóan jártas, megfelelő kezelőtisztai állást keres.
2. 36 éves nőtlen, jelenleg 1000 holdas gazdaságot önállóan kezelő, az algógiai földmives iskolát jeles sikerrel végzett gazdatiszt, akinek 6 évi gyakorlata van és a gazdaság minden ágában jártas, nősülési okból azonnali belépésre megfelelő állást keres.

3. 12 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, alkalmas kezelőtisztai állást keres december 1-ére. Szükség esetén mindjárt betöltheti az állást.

4. Okleveles gazdatiszt, több évi gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal, huzamosabb idő óta önálló kezelő, gazdatiszti állást keres.

5. Nagyobb gazdaságban több éven át, mint önálló kezelő működött, okleveles gazdatiszt, önálló kezelőtisztai állást keres.

6. Vincellér iskolát végzett és több évi gyakorlattal bíró gazdatiszt, megfelelő állást keres.

7. Állást keres több évi gyakorlattal bíró, 30 éves, református vallású nőtlen gazdatiszt, ki jelenleg is egy nagyobb uradalomban van, mint gazd. ispán alkalmazva. Állását önállósítás szempontjából hagyja oda. Jó bizonyítványokkal rendelkezik.

8. Gazdatiszti állást keres azonnali belépésre 13 évi gazdasági gyakorlattal bíró, eddig nagyobb birtokokon önállóan működött gazdatiszt, kinek bizonyítványait betekintésre rendelkezésre bocsájta kívánatra a titkári hivatal.

A fősorolt álláskeresőket illető megkeresésekre készségesen ad — előzetesen megszerzett tudakozódások alapján — jóvilágosítást, az Erdélyrészi Gazdatiszti Egyesület titkári hivatala (Kolozsvárt, Petőfi-utca 7.)

Betöltendő állás.

Egy erdélyi uradalombanszőlőkezelői állás üre-

sedett meg. Pályázhatnak az állásra egyszerű, nős, vincellér iskolát végzett egyének. Az évi javadalmazás: 400 k. készpénz, 6 mm őszi búza, 6 mm. rozs, 4 mm. szemes tengeri, 2 drb. tehén, legelő és teletetés s ezek borjúja 1 éves korig, 2 (1200 [] öles) hold szántott tengeri föld, 10 m². kemény hasábfá. — Kötelessége leend azért az uradalmi 15 holdnyi szőlőterület szakzerű munkáltatására és vezetésére felügyelni s a gazdaságban az ellenőri teendőket végezni. Az állásra reflektálók sürgősen adják be ajánlatukat, eddigi működésük megjelölésével a titkári hivatalhoz.

Alkalmazást keresők

Gazdatiszti vagy szőlőkezelői

állást keres. azonnali vagy későbbi belépésre egy 23 éves nőtleu gazdatiszt, ki a gazdaságban és szőlőszetben kellő jártassággal bír. Jelenleg is egy 1200 holdas birtokon 2 év óta mint gazdatiszt működik. Esetleg nős állást is elfogad. Szíves megkereséseket az alábbi czímen kér:

„K. P.“ Czege. Szoln.-Dobokamegye p. r.

Gazdatiszti, számtiszti vagy szőlőkezelői

állást keres, azonnali vagy későbbi beléphetésére egy 30 éves, nős egyén. Mint szakképzett szőlész, nagyobb gazdaságokban szerzett 8 évi gyakorlattal, szép írással, kiváló jártassággal bír az egyszerű és kettős könyvitelben, szőlő és gyümölcsösök okszerű telepítésében. Szíves megkereséseket kér az alábbi czímen:

Karász Albert, Sz.-Benedek, posta Doés.

Külömfélék.

B. Bak Lajos

Ő csász. és kir. Fensége Klotild főhercegnő udvari szálítója és az aranykoronás kereszt birtokosa

műbútor- és épületasztalos munkák és parquette gyári üzlet Kolozsvárt.

Alapított 1869-ben. (815.)

Eladó birtok!

Székelyföld legszebb helyén, városok és vasút mellett, egy 150 holdas első osztályu birtok, úri lakással együtt eladó.

Bővebbet a kiadóhivatal levélileg is tudat. 915.

Schember C. és Fiai cs. és kir. udvari

hidmérleg és gépgyár

BUDAPEST,

Andrássy-út: 15.

Ajánlják általánosan ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeiket, valamint gazdasági és ipari czélokra szolgáló tizedes és százados raktári mérlegeiket.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

(902)

Restitutions Fluid

Kwizda Főhercegnő Restitutions Fluid

Cs és szab. mosóvíz lovak részére.

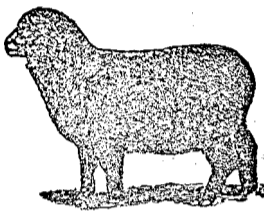
1 liter ára 2 korona 80 fillér. — 40 év óta az udvari istállókban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő- és utóerősítő, liczámoknál, inak merevségénél stb., az idomlisanál kiváló munkára képesíti a lovakat. Csak a lenni védjeggyel valódi. Kapható Austr. — Magyarországról valamennyi gyógyszerüzletben és gyógyszerkereskedésben. Forráskár. Kwizda Ferencz János kerületi gyógyszerész, Kornouburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szálló.

932. II.

Simonffy István

mezőgazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, Kültorda-u. 48. szám. Telefon 85. sz. Kívánatra árjegyzék és költségsszámítás bérmentve küldetik.

(464.)

16 métermázsa

raczka gyapju

jutányosan eladó.

Czím a kiadóban. (1002.)

Hantz Sándor könyvkötő.

Ezelőtt Hantz György társa.

Kolozsvárt,

— Jókai-utca 2. szám. —

E szakmához tartozó munkákat versenyt felülmuló izléssel tartósan és olcsó árért készítek. Fizetések fél vagy egész évi elszámolásra történhetnek. (555)

A címre kérem vigyáznl.

tyuk

— eladó. —

4 törzs Plymouth Rock

Áruk 50 korona.

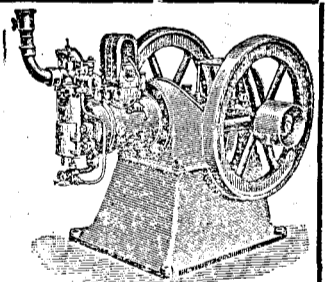
Cím a kiadóhivatalban. (1003.)

Ungváry László

(Czegléd) 300 holdas bortermő szőlőtelepének, továbbá gyümölcs- és szőlőfaiskolájának árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczártól fellele nemes csemeték, 2 forinttól fellele sima és gyökeres szőlővesszők; továbbá — 16 — 18 forinttól fellele sajáttermésű rendkívül finom újborok kaphatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfadoncz, akác- és gleditschia-csemeték.

Tessék árjegyzéket (borról is) kérni.

A gyakorlatban legjobban bevált benzínmotorok és lokomobilok

(a viláhirű) BAECHTOLD és Tsa

svájcei (Steckborn-i) gyárából) kaphatók:

Molnár és Pintér

technikai cégnél

BUDAPESTEN, Lipót-körút 7/a.

Ismerőseinket és rendes vevőinket felkérjük ezen motoroknak működésben való megtekintésére.

Érdeklődőknek további felvilágosítással szívesen és azonnal szolgálunk.

Versenyképes áraink szereléssel együtt, vevő állomására szállítva a következők, pl.:

Fekvő motor	10 HP.	5600 korona.
"	20 HP.	7200 "
"	40 HP.	11250 "
Lokomobil	3 HP.	3500 "
"	4 HP.	4200 "
"	6 HP.	5000 "

Ajánlja magát a cég a t. gazdaközönségnek minden a gazdaságban előforduló szükséglet fedezésére szolgáló anyagot, n. m.:

gépolaj, égőolaj, kocsikenőcs, gabnazzsák, kazaltakaró, repce és cséplőnyvák, gép és eke alkatrészek, gépszijak stb.

jegyezősőbb árak, pontos és szolid kiszolgálás mellett szállítani. (864)

Nagy képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ÁLDÁSSY ANTAL, BOROVSZKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF, GOLDZIHNER IGNÁC, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közreműködésével szerkeszti: (156)

MARCZALI HENRIK.

Mintegy 25⁰ szöveggéppel, 500 műemlékkel, 60 színes műlappal, 50 történeti térképpel, 8500 szövegoldalal.

Megjelenik tizenkét kötetben
famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára
rendkívüli díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával
8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is 240 füzetben.
Több füzet semmiképp sem lesz.
Hetenkint egy füzet fog közrebocsáttatni.

Egy-egy füzet ára: 30 kr.
A füzetes kiadásban díszes bekötési táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkénti 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvárusnál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával;
a) kötetenkint utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

A rendelések helyi könyvkereskedőkhöz vagy alóírt kiadókhöz intézendők.

Tájékoztató képes prospektust vagy mutatványfüzetet ingyen és bérmentve
küld a mű kiadóhivatala.

BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18. szám.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás. A magyar tudomány nyujta a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyujtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy európai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekekről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfényesebb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója, barátja, tanácsadója, minden ur háznak ékessége legyen. A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat, **Révai Testvérek,**
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. **irodalmi intézet részvénytársaság.**

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

Személyszállító vonatok indulási ideje október 1-től.

A vonatok indulási ideje középeurópai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig terjedő éjjeli idő a perczek aláhuzásával van megjelölve.

Kolozsvárról indul:

(938.)

Budapest felé:

515 sz. szem. v.	511 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	545 sz. Tv. sz. sz.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.
318	1259	713	140	617	1110

Brassó felé:

502 sz. gyors v.	508 sz. vegy. v.	512 sz. sz. sz. t. v.	506 sz. szem. v.	516 sz. vegy. v.
611	830	452	854	1051

Brassóból indul:

Predeal felé:

530 sz. szem. v.	592 sz. t. v. sz. sz.	502 sz. gyors v.	582 sz. vegy. v.
355	655	219	1140

Budapest felé:

507 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	603 sz. gyors v.
520	245	813	645

K. Vásárhely felé:

7802 sz. szem. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
519	850	315

Zernest felé:

7711 sz. vegy. v.	7717 sz. vegy. v.	7715 sz. vegy. v.
835	330	928

Tövisről indul:

Brassó felé:

506 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.	508 sz. vegy. v.	604 sz. gyors v.
1224	837	148	510

Kolozsvár felé:

515 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	507 sz. vegy. v.	501 sz. gyors v.	511 sz. szem. v.
1253	338	205	812	900

Arad felé:

605 sz. szem. v.	607 sz. szem. v.	601 sz. gyors v.	625 sz. vegy. v.	623 sz. vegy. v.
343	200	333	855	811

Besztercze felé:

7112 sz. vegy. v.	7164 sz. sz. sz. t. v.
400	906

Kis-Kapusról indul:

Nagy-Szeben felé:

7302 sz. szem. v.	7364 sz. sz. sz. t. v.	7304 sz. szem. v.	7312 sz. vegy. v.
225	443	1114	710

Nagy-szebenből indul:

Kis-Kapus felé:

7311 sz. vegy. v.	7363 sz. sz. sz. t. v.	7301 sz. szem. v.	7303 sz. szem. v.	7313 sz. vegy. v.
741	105	440	1030	300

Brassóból indul:

Seps-Szent-György felé:

7802 sz. vegy. v.	7812 sz. vegy. v.	7804 sz. szem. v.
519	850	315

Segesvárról indul:

Sz.-Udvarhely felé:

7612 sz. vegy. v.	7614 sz. vegy. v.
322	1034

A 7303. és 7364. sz. vonatok csak kedden és pénteken közlekednek. — A 7164. sz. vonat csak hétfőn és csütörtökön szem. száll. közlekedik.

Maros-Vásárhelyről indul:

S.-Szt.-Györgyről

Kocsárd felé:

7001 sz. szem. v.	7005 sz. szem. v.	7003 sz. szem. v.	7011 sz. vegy. v.
530	1225	543	935

Szász-Régen felé

7014 sz. vegy. v.	7016 sz. vegy. v.	7018 sz. vegy. v.
515	1042	545

Brassó felé:

7801 sz. szem. v.	7803 sz. szem. v.	7811 sz. vegy. v.
703	1231	506

Csik-Szereda felé:

7012 sz. vegy. v.	7014 sz. vegy. v.	7016 sz. vegy. v.
710	1105	457

Fogarás felé:

9722 sz. vegy. v.	9724 sz. vegy. v.
433	200